

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE GANDIA

Grau en Comunicació Audiovisual

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

ESCOLA POLITÈCNICA
SUPERIOR DE GANDIA

**“ Manipulació informativa a les
televisions espanyoles: anàlisi de
la notícia sobre el 9N en diferents
canals televisius ”**

TREBALL FINAL DE GRAU

Autor:

Sara Barber García

Tutor:

Josep Àngel Mas Castells

GANDIA, 2017

RESUM

Els mitjans de comunicació són, en general, acusats de manipular la informació i transmetre-la d'acord amb la seua ideologia. Sobretot, els que més polèmica creen són els mitjans de comunicació públics per informar sempre a favor dels qui governen, ja que, tal i com indica el seu nom, són uns mitjans que els paguen tots els ciutadans amb els seus impostos. D'aquesta manera, centrant-se en les televisions públiques i privades nacionals espanyoles, el propòsit d'aquest projecte és fer una recerca per a verificar si hi ha manipulació o no a l'hora de contar la informació. Per a realitzar-ho, es parteix d'una notícia, que en aquest cas és sobre la polèmica del 9N i concretament sobre els judicis realitzats als polítics acusats Francesc Homs i Artur Mas a finals de febrer, i un mitjà concret (la televisió) i es contrasta el contingut audiovisual en els diferents canals del mitjà escollit d'Espanya. Finalment, s'arribarà a la conclusió de si hi ha transparència i objectivitat en la informació o una certa subjectivitat als mitjans de comunicació espanyols.

Paraules clau: televisió, manipulació informativa, anàlisi crítica del discurs, Espanya

In general, Mass media is accused of manipulating information and broadcasting it according to their ideology. Public mass media is the most controversial due to the fact that it informs in favour of those who govern because it is the type of media that is paid by all citizens with their taxes. In this way, focusing on public and private Spanish televisions, the main proposal of this project is to investigate to check if there is any manipulation or not when it is time to broadcast information. In order to do this, it will be take into account a new- in this case it is a news about the controversy of the 9N case and, specially, about the judgments done to the politicians Francesc Homs and Artur Mas who were accused at the end of February- and a concrete media –television- and the audiovisual content is contrasted through the different Spanish media channels that were chosen. Finally, a conclusion will be made about if there is transparency and objectivity in the information given or if there is subjectivity on the Spanish Mass media.

Key words: television, information manipulation, critical analysis of discourse, Spain

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	3
1.1. Presentació.....	3
1.2. Objectius.....	5
1.3. Metodologia.....	6
1.4. Estructura.....	6
2. ANÀLISI TEÒRICA.....	7
2.1. Context i text.....	9
2.2. Model mental.....	10
2.3. Panorama informatiu en la societat.....	11
2.4. Ideologia plasmada als mitjans de comunicació públics i privats...	13
2.5. Comunicació alternativa.....	16
3. METODOLOGIA.....	17
3.1. Anàlisi crítica del discurs (ACD).....	17
3.1.1. <i>Ideologia i context social</i>	18
3.1.2. <i>Ideologia i grau de formalitat</i>	19
3.1.3. <i>L'anàlisi crítica del discurs i les teories socials</i>	20
3.1.4. <i>Producció del discurs públic</i>	23
3.2. Plantilla.....	24
4. ANÀLISI PRÀCTICA.....	26
4.1. Corpus de la notícia.....	26
4.2. Anàlisi dels canals.....	28
4.2.1. <i>Televisió espanyola (TVE)</i>	29
4.2.2. <i>Antena 3 (A3)</i>	31
4.2.3. <i>Cuatro</i>	34
4.2.4. <i>Telecinco (T5)</i>	36
4.2.5. <i>Intereconomía</i>	41
5. CONCLUSIONS.....	44
6. BIBLIOGRAFIA.....	45

1. INTRODUCCIÓ

1.1. PRESENTACIÓ

En ple segle XXI i amb una democràcia parlamentària a l'Estat Espanyol, els mitjans de comunicació de massa segueixen sent acusats de manipular la informació. I és que, al llarg de la història, la comunicació pública sempre ha estat lligada i subordinada al poder, adaptant la informació als interessos dels qui manen.

Així i tot, han passat moltíssims anys i esdeveniments. Els fets han anat evolucionant amb una lluita contínua contra la desigualtat social, les guerres i les armes. Encara que, malauradament, aquests progressos no són suficient i per tant són artificials en part, envoltant a la societat amb una màscara on regna la ignorància i la tranquil·litat. La realitat és que aquestes desgràcies segueixen existint i sempre per qüestions polítiques, econòmiques i religioses, on els qui paguen les conseqüències són els civils innocents.

És més, a l'actualitat, es suposa que la democràcia governa als països desenvolupats, ja siga en forma de monarquia parlamentària o en forma de república. És a dir, en aquests estats democràtics, al menys, la total llibertat d'expressió és permesa de manera oficial, sense cap tipus d'opressió o restricció, per a contar fets públicament encara que vagen en contra del poder. Malauradament, a Espanya existeix la "Llei mordassa" amb la qual les llibertats d'expressió, informació i manifestació tenen uns límits, considerant-se delictes si es sobrepassen.

No obstant, aquesta llibertat d'opinió pública és de normal malentesa o, al menys, explotada pels mitjans de comunicació d'una manera profitosa. En altres paraules, abusen d'ella, desviant la informació a contar d'una manera discreta, de vegades i d'altres no tant, cap a la ideologia partidària, menyspreant a tot allò adversari i magnificant als simpatitzants.

En el cas dels mitjans de comunicació privats, aquesta distorsió del contingut pot resultar menys polèmica pel simple fet que són empreses privades. Tenen en certa manera la seua pròpia llibertat per a fer tot aquell que estiga al seu gust (o a gust dels qui els paguen) i, si a algú no li agrada el que veu, escolta o llig, doncs no té més

remei que buscar un altre dels molts canals existents. Llavors, no hi ha cap problema en sí.

Però, encara així, els ciutadans no tenen dret a informar-se d'una manera clara i objectiva? La principal funció dels informatius és, tal i com indica el seu nom, informar, i com a bons professionals ú hauria de complir aquest objectiu primordial. O és que es veuen a les persones com a titelles? És clar que els mitjans privats poden oferir la seua opinió però, no podria ser després d'informar un fet tal qual i no durant? Perquè d'aquesta manera la informació ja és manipulada.

Alguns exemples són els canals televisius privats espanyols Intereconomía o 13 TV, mostrant-se a favor de la política de dretes sense escrúpols, o la Sexta, a favor de la política d'esquerres, entre molts altres. Però, com a data curiosa, aquestes posicions ideològiques les solen expressar més "atacant" a les accions de l'adversari.

En canvi, el que ocorre als mitjans públics és un altre cas perquè perjudica encara més i de manera directa als ciutadans. Per començar, els mitjans públics es diferencien dels privats bàsicament perquè es paguen amb els impostos dels ciutadans, com qualsevol altra entitat pública. Però la gran majoria dels canals estatals són acusats d'informar baix la tutela dels qui governen, a favor d'ells. I ja que són pagats pels propis ciutadans, a cas no deuen ser informats sobre la realitat tal i com és? Els ciutadans en aquest cas són vertaders clients i estan pagant per un servici.

RTVE, Telemadrid o Canal 9 són uns dels exemples més famosos de canals televisius públics d'Espanya acusats d'alterar la informació a favor del partit polític que mane. Un cas molt polèmic va ser el tractament de la notícia de l'accident de metro de València a l'any 2006 per part de Canal 9, el qual s'explicarà com a exemple de manipulació que, a la vegada, servirà també de base per a un anàlisi posterior en aquest treball.

Resumint, en el cas dels mitjans de comunicació privats, aquests s'aprofiten de la llibertat d'expressió per a orientar la informació d'acord amb els seus interessos i preferències. Però, als públics ocorre el mateix encara que els qui tutel·len eixa modificació dels fets són pràcticament les autoritats que governen en el moment.

No obstant, en les conversacions de l'àmbit privat i personal, les que són quotidianes, també es tendeix a contar els fets amb una valoració inserida de manera

implícita i a la vegada inconscient. Per aquest motiu, les persones des dels seus primers dies de vida ja modifiquen els fets mentre els van contant cap a una orientació ideològica de manera natural. És per això la gran pregunta d'aquest treball: existeix la objectivitat?

Llavors, els periodistes són primer que tot persones. Conseqüentment, és possible una informació veraç? Pot existir un contingut objectiu sense cap tipus de qualificacions valoratives ni adornaments?

Aquesta és la gran qüestió d'aquest treball de fi de grau que, òbviament, es tracta d'un treball d'investigació. Aleshores, segons l'explicat, el principal motiu és intentar buscar l'existència de la objectivitat. Però, el món dels mitjans de comunicació és un sector molt ampli, pel que no hi ha suficient espai per a explicar el tema en tota la seua essència. D'aquesta manera, ens dedicarem exclusivament a les televisions, en concret als informatius que ofereix cada canal de nivell nacional.

1.2. OBJECTIUS

L'objectiu principal d'aquest Treball Fi de Grau és fer una anàlisi d'una notícia contrastant-la a través de diferents canals televisius públics i privats d'Espanya, amb la finalitat de demostrar si hi ha objectivitat o subjectivitat al contingut de cadascuna.

Per a aconseguir aquest objectiu primordial, es parteix d'un parell d'objectius específics:

- Fer una anàlisi del contingut de la notícia (com les imatges, els textos, etc.) en cada mitjà per a veure si hi ha una imparcialitat o no.
- Comprovar les diferències i semblances al contingut d'una notícia concreta en diferents canals públics i privats estatals.

D'aquesta manera, s'arriba a un possible hipòtesi la qual es formula de la següent manera: els canals televisius espanyols són subjectius en quant al contingut de la seua informació, orientant-la cap a certs interessos i preferències.

1.3. METODOLOGIA

Per a poder dur a terme aquest TFG d'una manera eficaç, s'empra la següent metodologia:

- Recerca bibliogràfica: consultes teòriques per a partir d'uns coneixements i conceptes i, d'aquesta manera portar-los a la pràctica.
- Anàlisi del panorama televisiu actual: examinar els diferents canals televisius del país partint d'un mateix fet a contar.
- Aportació teòrica a la part pràctica: enfocar els conceptes estudiats teòricament a l'anàlisi pràctica de cadascun dels canals consultats.

1.4. ESTRUCTURA

El treball d'investigació conta amb una estructura molt senzilla que consta de quatre parts generals.

Primer de tot, aquesta introducció per a presentar el tema a tractar d'una manera més desplegada que el resum. Ací s'exposen els objectius i possibles hipòtesis, així com l'explicació de la metodologia i, com ara, l'estructura per a poder guiar al lector, introduint-lo poc a poc per a què vaja assimilant-lo.

Com a segon punt, es realitza un plantejament teòric sobre el tema per a descobrir uns conceptes i coneixements útils a la pràctica i que faciliten la comprensió. D'aquesta manera el lector podrà examinar el contingut pràctic d'una forma molt clara i senzilla, aportant facilitats però aspectes més tècnics a la vegada.

Quant al tercer punt, aquest tracta de la metodologia emprada per a poder dur a terme la pràctica. Es tracta d'un punt intermedi entre els aspectes teòrics i pràctics, que els enllaça i que ahora serveix d'explicació per a donar pas al quart punt partint de tot l'esmentat anteriorment.

Aleshores, com ja s'intueix, el quart punt és una anàlisi pràctic de la teoria. Aquesta serà enfocada als canals de les televisions espanyoles, tant privades com públiques a nivell nacional, i partint d'una notícia concreta per a fer una plasmació mes específica i clara.

Finalment, l'últim punt d'aquest TFG serà dedicat a les conclusions arribades després d'una llarga anàlisi durant aquest treball d'investigació. Després com apartat addicional, es fan les referències bibliogràfiques amb les què s'han fet consultes.

2. ANÀLISI TEÒRICA

Per a començar la defensa d'aquest TFG, primer que tot convé aclarir tres conceptes primordials: llengua, parla i discurs. El Diccionari Normatiu Valencià de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) els defineix de la següent forma¹:

- «llengua [lénɣwa]
 1. f. ANAT. Òrgan musculós movable dels vertebrats, situat en la cavitat bucal, que intervé en la degustació, la deglutició i en l'articulació de sons.
 2. f. LING. Sistema de signes orals, reflectit sovint en un codi escrit, propi d'una comunitat, que servix bàsicament per a la comunicació.
 3. f. Cosa que té forma de llengua. Llengua de glacera. Llengua de terra.
 4. f. Peix o planta que per la seua forma té semblança amb una llengua d'home o d'animal.
 5. f. HIST. Circumscripció territorial que formava part de la jurisdicció de l'Orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem.»

- «parla [párla]
 1. f. LING. Manera de parlar d'una persona, d'un grup. Una parla entenedora. La parla característica dels pobles de la costa.
 2. f. LING. Idioma, llengua. Localitats de parla valenciana.

¹ URL de la consulta: <http://www.avl.gva.es/lexicval/>

3. f. LING. En l'estructuralisme lingüístic, realització individual que els parlants fan de la llengua en un moment determinat, entesa com un sistema abstracte.
4. f. LING. Facultat del llenguatge. Trastorns de la parla.
5. sintetitzador de la parla V. sintetitzador 3.»

- «discurs [diskúrs]

1. m. Exposició ordenada sobre un tema determinat que un orador llig o pronuncia en públic, generalment amb una finalitat persuasiva.
2. m. Lòg. Procés de pensament pel qual s'inferix una cosa d'una altra, encadenant diverses idees d'una forma ordenada.
3. m. LING. Conjunt d'oracions gramaticals que constituïx una unitat comunicativa, bé en l'expressió escrita, bé en l'oral, dotada d'autonomia i de coherència.»

Centrant-se en aquelles definicions pertanyents a l'àmbit comunicatiu, es pot observar que els tres conceptes estan relacionades entre si. Així, es pot dir que el discurs és la manera com es materialitza la llengua en la interacció social. L'anàlisi del discurs, per tant, serà l'anàlisi de la llengua en ús en una situació i un context reals i concrets. De la seua banda, l'Anàlisi Crítica del Discurs (ACD) inclou una perspectiva crítica, social, de denúncia, dels abusos de poder en l'apropiació dels espais del discurs públic (Van Dijk 2008).

I és que, des del naixement de la llengua i de la parla, el discurs va aparèixer a la societat, gaudint des de la seua existència d'un gran poder en la comunitat ciutadana. A més, com es podrà observar al llarg de l'apartat, a partir del poder es deriva un control i, conseqüentment, accedint a la producció, a la forma i a la difusió dels discursos, unes possibles manipulacions en els coneixements de la societat.

Per tant, és ací quan, a partir del propi discurs, es generen unes influències, uns pensaments, una ideologia i uns sentiments, i tot per unes paraules que han pogut estar transformades d'acord amb els propis interessos de l'autor. És a dir, tal i com assegura Teu A. van Dijk (2011:79) «els qui controlen el discurs públic controlen de manera indirecta la mentalitat pública».

Però, és clar que cada cultura amb el seu tipus de vida, parlant de manera general, té una forma particular de pensar i d'entendre el món. Cada cultura té un estil de vida i

una ideologia pròpies, basades en tots aquells elements que l'envolten i que es donen en una determinada situació espacial i temporal. És el que s'anomena context i, tal i com es veu, quan es parla de discurs, el context també influeix prou a aquest per aconseguir arribar a cert poder.

2.1. CONTEXT I TEXT

Centrant-se en la societat moderna, és en l'actual època on hi ha un major risc de domini de control a causa de la gran xarxa de comunicació existent. Aquesta s'ha format sobretot gràcies a Internet, el qual té una capacitat descomunal per a difondre contingut accessible amb grans facilitats per a tots els habitants del planeta. I dins d'Internet, de manera més específica i exemplificada, es troben les xarxes socials que han passat a ser un altre tipus de mitjà de comunicació, convertint formulacions subjectives en informació que pot ser concebuda com a objectiva i real.

És per això que Teun A. van Dijk (2011:79) afirma el següent: «el que més influeix en les societats modernes és el poder simbòlic d'aquells que controlen la informació, la comunicació i el coneixement». I quan es parla d'aquest poder simbòlic, es parla d'una habilitat d'intromissió en la successió dels esdeveniments amb la finalitat d'intervindre en la producció d'aquests, fent-los aparentment reals a través dels mitjans de les ens que conformen una cultura (vegeu Thompson 1998).

En altres paraules, es tracta d'un abús del poder a causa dels canvis realitzats intencionadament al discurs. No obstant, aquesta manipulació es sol emprar d'una manera implícita que inconscientment arriba a la mentalitat de les persones sense que aquestes s'adonen de les modificacions.

D'aquesta manera, Teun A. van Dijk arriba a la següent conclusió: «Qui controla el context controla el text en gran mesura» (2011:81). L'autor, dins de l'àmbit del discurs, considera el context com la forma en la qual els integrants estableixen uns límits socials al panorama comunicatiu determinant l'espai, els tipus d'esdeveniments socials, el nombre de participants així com el tipus d'aquests tenint en compte els seus coneixements (ja siga per qüestions de cultura, ideologia, etc.). Segons ell, la finalitat és aconseguir una correcta situació comunicativa i assegurar d'aquesta forma una

certa eficàcia al discurs. És així que el context exerceix el seu paper i, doncs, s'estableixen uns límits comunicatius.

Per tant, dins d'aquest context, en certa manera la producció de la informació sol orientar-se inevitablement als valors d'aquest context en el qual es troba. És a dir, el contingut ja ha començat a ser encaminat cap a una perspectiva sense voler. I qui és el vertader responsable de l'elaboració d'un discurs? Qui gaudeix, per dir-ho d'alguna manera, de l'adquisició del poder de la paraula? Ràpidament, es sol adjudicar el paper de l'orador i del redactor a la mateixa persona, encara que no sempre el qui locuta públicament és l'autor de les paraules que va pronunciant. Sobretot quan es tracta a nivell nacional o multinacional, tot sol vindre per una empresa global, que és la qui paga per difondre certes informacions o que és subvencionada per altres empreses amb uns interessos que exigeixen complir.

2.2. MODEL MENTAL

Llavors, com s'ha explicat anteriorment, els periodistes, i qualsevol autor d'un discurs, segons l'entorn que els envolta, parteixen de la seua pròpia manera d'observar i entendre el món. Es tracta d'una mena de bases que venen de la pròpia mentalitat i que, d'una manera mal acostumada i inevitable, condueixen a priori la informació que reben formulant opinions que generen canvis a l'hora d'entendre el contingut i de valorar-lo. És el que s'entén com a model contextual (Van Dijk, 2008a, 2009).

L'escriptor o orador va creant un model mental i, si aconsegueix que s'entenguen les seues paraules i s'acompleix la seua intencionalitat, s'aplicarà eixe model mental (que lògicament és personal i gens objectiu) a l'usuari. És a dir, s'ha derivat un control mental, un domini, però s'ha d'ajustar a la mentalitat ciutadana ja que «si els models són partidistes a favor de les elits simbòliques, i en contra dels interessos dels ciutadans, la informació o la persuasió es pot convertir en manipulació» (Van Dijk, 2011:88).

Per tant, si es solen adaptar uns fets cap a unes preferències a l'hora d'elaborar una informació o discurs públic, és lògic pensar que també s'orientarà eixa informació elaborada cap als valors propis que té aquell que ho rep. Com a conseqüència, el

discurs públic s'arrisca a ser valorat positivament, refutat, acceptat o a ser incompreensible, fins i tot irritant.

Tot el món té les seues creences i la seua forma de valorar i comprendre el que l'envolta. Amb el pas dels anys i de l'aprenentatge cadascú adquireix uns valors, unes actituds i una ideologia sobre la vida pública. Des de l'àmbit de la psicologia, aquesta orientació es deriva sobretot per l'experiència viscuda al llarg dels anys dins d'un context social i els nous fets es reben i s'assumeixen amb una certa actitud per mitjà dels records. Conseqüentment, a l'observar en base a l'experiència, la subjectivitat ja interpreta el seu paper, doncs la informació no és concebuda com a tal, provocant que el text no puga gaudir de la seua pròpia autonomia.

De tota manera, el grau de convicció també depèn dels coneixements del receptor, parlant en termes de quantitat. No concebrà de la mateixa manera una persona culta i informada sobre el que passa al voltant seu, que una persona ignorant amb escassos coneixements i que té carència de comprensió.

Resumint, la modificació dels coneixements es du a terme en base a la manipulació, el contingut, l'atracció de l'argumentació i la formació cultural i educativa. Es tracta d'un control que arriba a dominar el coneixement global de la societat en si.

2.3. EL PANORAMA INFORMATIU EN LA SOCIETAT

Ja siga pel nivell de coneixements, l'educació, la cultura, entre altres, el públic és molt divers. És fàcil adonar-se'n que cara a l'audiència tota paraula donada es troba sota pressió i, és per això que, convé que s'expresse d'una manera senzilla. En altres paraules, convé tindre una cura tant en la selecció lèxica com en la construcció de sintagmes, així com en les reflexions arriscant-se a deixar apartada la fortalesa i el convenciment de la pura veritat per tal d'arribar a un enteniment i comprensió.

Per altra banda, com s'ha anat comentant, també passa que tota paraula és irremeiablement interpretada de diferents maneres, arribant a passar per desapercebuts qualsevol dels seues efectes. És així que el públic, ja de primeres, tendeix a agrupar-se segons l'àmbit.

Però prestant atenció als discursos informatius, els periodístics, és clar que es tracten de discursos públics, cara al públic. Aleshores, les paraules exerceixen una gran responsabilitat però no sempre amb les mateixes funcions. És per això que Patrick Charaudeau estableix tres instàncies on els significats de les paraules varien depenent del paper que exerceixen en cada nivell (Patrick Charaudeau, 2011:62):

- Instància de producció: fa referència a un grup uniforme i està associat a un *contracte social*, sempre a disposició de la ciutadania. Es caracteritza per ser lliure amb pròpia autonomia encara que, com a conseqüència, es sotmet a un risc per tal d'aconseguir fer-se creïble i convincent.
- Instància de recepció: al contrari que la primera, aquesta destaca per ser diversa i desconfiada. És més, per a la instància de producció, aquesta categoria assumeix el paper de *destinatari/objectiu* que interpreta a la paraula com a afavorida o, pel contrari, com a desafiada.
- Instància de mediació: uneix les dos categories anteriors, les relaciona exercint la funció d'emissor d'informació. És a dir, prepara una instància de producció d'un context i, alhora i sense la necessitat d'una relació de coincidència, prepara una instància de recepció.

En el cas de l'àmbit periodístic informatiu (instància de mediació), aquest relaciona una instància periodística informativa (instància de producció) amb una instància ciutadana receptora (instància de recepció). Per motius de competència, la instància periodística té rivals dins seua a causa d'una lluita d'espectadors/oients i, conseqüentment, actua sobre la instància de recepció amb el propòsit d'atraure les masses.

Quant a la instància de recepció, els usuaris públics són conscients del seu poder d'observació. Per aquest motiu, les entitats periodístiques realitzen diverses tàctiques com és l'ús de certes imatges, la presentació i l'estructura del contingut, la tonalitat, les paraules utilitzades, etc.

Així, quan es traca d'informar, la intenció és promoure informacions i a la vegada opinions, unes creences. Però, el que més importa és que els usuaris públics entenguin el que es vol dir, la qual cosa porta de nou a una detinguda selecció lèxica amb la qual es pot arribar a una pèrdua de la fortalesa del missatge principal. Arribem

de nou a l'afirmació de que no tot arriba a ser veritat en tota la seua essència, es porta tot d'una manera intencionada per tal de guiar l'audiència i de complir alhora les seues expectatives o preferències.

2.4. IDEOLOGIA PLASMADA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ PÚBLICS I PRIVATS

O'Regan afirma que «els textos sempre existeixen i funcionen dins de matrius de poder, fins i tot quan són banals» (O'Regan 2006:119). I seguint la mateixa línia, per al filòsof francès Althusser (1970), els mitjans de comunicació de masses resultaven ser uns «aparells ideològics de l'estat». És així que un dels grans i principals motius que causen una desviació en el significat i contingut dels discursos és la ideologia.

L'article 20.3 de la Constitució Espanyola, com alguns estatus d'autonomia², permeten a la ciutadania una llibertat informativa de radiodifusió i televisió apostant pel pluralisme i el respecte. Encara que no és cap secret saber que les entitats polítiques (de normal aquelles que tenen el poder en el moment) aprofiten qualsevol mitjà a disposició seua per tal de fer-se propaganda política i sempre de manera positiva, a mode d'autopromoció. S'ha vist en molts casos, i sobretot en les televisions públiques com és el cas de *Radio Televisión Española* (RTVE) o dels canals autonòmics com Ràdio Televisió Valenciana (RTVV) o Telemadrid, entre altres.

És clar que quan la situació es dona en un país on està més que censurada la llibertat d'expressió, com passa als règims dictatorials, la comunicació pública i el règim autoritari van fusionats en tot moment. Millor dit, el discurs va subordinat al l'autoritat ja que és aquesta qui dona les pautes per a estructurar-lo. Doncs, pel que fa a les difusions informatives alternatives³, aquestes rarament arriben a fer-se públiques en règims com les dictadures ja que es troben durament reprimides sota amenaça.

Aquesta situació no ocorre, encara que siga de la mateixa manera, als règims democràtics. És a dir, l'opressió no es troba de manera explícita ni l'opressió està castigada d'una manera tan violenta com passa a les dictadures. La llibertat d'expressió està permesa sense cap tipus de restricció, aparentment. Al dir açò, el que

² Article 56.1 en el cas de la Comunitat Valenciana.

³ L'explicació d'aquest concepte s'esplaia al punt 2.5.

es vol explicar és que sempre, com s'ha comentat abans, els règims polítics intenten traure profit de tot mitjà que estiga a disposició per a promocionar-se i crear certa imatge pública. La forma en què es realitza no és clarament, d'una manera explícita, sinó d'una forma més enginyosa per a inculcar dissimuladament, i que quede natural, unes idees a la mentalitat dels usuaris públics.

Una de les causes d'aquest control als panorames democràtics és l'actual crisi econòmica, que afecta també al sector comunicatiu. Conseqüentment, sempre es tenen unes alternatives, com per exemple buscar recursos econòmics que poden vindre acompanyats de doctrines polítiques. Conseqüentment, la informació ve plasmada no sols alabant al bàndol partidari, sinó que també atacant a l'oposició (ja siguin partits polítics com tota mena de col·lectius, organitzacions o institucions que mostren una idea contrària a la del mitjà o a la del partit polític dominant). Aquesta última resulta ser més utilitzada perquè passa més desapercibuda, els usuaris la prenen com a més natural i s'inculca més fàcilment.

Com a conseqüència, resulta difícil per als mitjans cobrir temes polèmics que el perjudiquen d'alguna manera, intentant tota classe de prudència en la redacció del contingut ja que han d'intentar defensar-los forçosament i amb gran dificultat.

No obstant, aquest tipus d'influència als mitjans no s'entén ni es consent per igual als mitjans de comunicació privats que als públics. Als mitjans privats és més comprensible ja que es tracta d'unes empreses, com qualsevol altres, que busquen els seus recursos per a poder obtenir guanys. Però no per això també es considera acceptable del tot.

No ocorre el mateix en el cas dels mitjans públics ja que en aquest cas, els recursos econòmics dels quals disposa són públics, és a dir, que vénen dels impostos que paguen els ciutadans. Per aquest motiu, el més lògic seria que la funció principal fóra contar els fets basant-se només en la informació com a tal, sense adornaments, de manera objectiva. En altres paraules, contar els fets tal qual han ocorregut, sense guiar-se pels beneficis externs. Malauradament, no és el cas en la vida real, sinó que la realitat és que hui en dia els mitjans públics fan el paper de propaganda política a favor d'aquells que es troben al poder.

L'antiga Ràdio Televisió Valenciana (RTVV) és un exemple molt clar de mitjà públic que informa en benefici del govern, en aquest cas del Partit Popular (PP). És més, per

concretar més aquest exemple, un fet que té molta polèmica hui en dia és com va tractar Canal 9 de RTVV la notícia del metro de València que va ocórrer el 3 de juliol de l'any 2006.

Canal 9 va contribuir a l'oblit al no interrompre cap emissió i no va ser fins hores més tard quan va realitzar un noticiari especial. S'intentava disminuir la importància de l'assumpte amb comentaris com «L'accident va ser fortuït, una combinació de factors imprevisibles que només passa una volta en la vida. »⁴, o «Ens han comentat que un accident com el del dilluns és del tot inevitable, que es dona en tota una sèrie de factors imprevisibles que com diem el fan molt difícil d'evitar.»⁵.

És per aquest motiu que l'informe presentat a la comissió d'investigació acusa d'haver-se presentat sols la interpretació oficial basant-se simplement en el número d'equips d'emergència que es van fer servir, en el dol mostrat per part de les entitats governants i en les ajudes que s'oferirien a les famílies dels afectats.

I és en un reportatge del propi Canal 9, quan ja els membres del canal es van rebel·lar davant la decisió del tancament de les portes d'aquest, quan la reportera va citar les següents paraules: «Canal 9 va tindre una actitud indigna per a una televisió pública que havia d'haver estat al costat dels seus ciutadans. Les ordres per a silenciar aquelles veus, per a no entrar en la investigació, per a callar moltes coses, van eixir d'un despatx, del despatx del Palau de la Generalitat.»⁶.

El periodista Frederic Ferri, que s'encarregava de realitzar l'escaleta del programa "Bon dia Comunitat Valenciana", va declarar a la Comissió d'Investigació en les Corts Valencianes a principis de juny del 2016 que «va haver censura, va haver manipulació i va haver pràctiques corruptes i mafioses en la cobertura del metro en l'accident del metro de València.»⁷. Segons ell, els directius, amb la complicitat de la Presidència de la Generalitat, eren els encarregats de prendre les decisions de què emetre, a on i quan.

⁴ Recerca : <https://www.youtube.com/watch?v=BhjQT2lwZ9k> (Minut 0:39)

⁵ Recerca : <https://www.youtube.com/watch?v=BhjQT2lwZ9k> (Minut 0:58)

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=VdmKreMl1A0>

⁷ http://www.lasexta.com/noticias/nacional/expresentador-de-canal-nou-hubo-censura-manipulacion-y-practicas-mafiosas-en-la-cobertura-del-accidente-de-metro-de-valencia_20160606575591044beb280667ffd782.html

Aquestes declaracions coincidien amb les del que va ser el director d'informatius d'aquell moment, Lluís Motes, que també explicava detalladament que el cap de premsa de la Presidència (que en aquell moment era Nuria Romeral) donava instruccions i ordres a la direcció del canal, que a la vegada actuava com a fil conductor per a fer-les saber al cap dels informatius.

2.5. COMUNICACIÓ ALTERNATIVA

No obstant, davant d'aquestes relacions entre poder i informació, apareixen altres opcions de mitjans de comunicació que transgredeixen aquests conceptes, com són els mitjans de comunicació alternativa. Barranquero i Sáez (2010) defineixen aquest terme com aquell que engloba «los diversos modos de discurso presentes en la esfera pública que no forman parte de la esfera burguesa- a la que se oponen y de la que a menudo son excluidas-, sino que configuran más bien un espacio “plebeyo”».

Els seus orígens provenen dels moviments populars com els feministes o indígenes, entre d'altres, amb la finalitat d'aconseguir uns drets igualitaris per a tots i posar fi al menyspreu per part de les autoritats. Per a dur-ho a terme, creaven uns discursos sobre les seues històries reals i les seues condicions. Per tant, la comunicació alternativa aposta per un canvi social.

A més, tal i com indica l'adjectiu del terme, “alternativa”, aquesta comunicació és considerada com una altra opció de comunicació possible, partidària del poble i a favor dels grups socials. Aquest tipus es caracteritza sobretot per ser crític i comprometedor, amb una pràctica transformadora, a més de comptar amb una metodologia partidària a la col·laboració que rebutja als mitjans de comunicació dominants amb continguts transgressors. També, compta amb una àmplia diversitat teòrica ja que és interdisciplinària i sempre té un punt de vista centrat en la cultura.

Un exemple actual que destaca per oferir una comunicació alternativa és el mitjà de premsa “eldiario.es”, fundat l'any 2012 per un grup de periodistes. Es defineix com a un mitjà transparent, fidel al periodisme davant qualsevol tipus d'opressió, oferint informació llibre i neutral amb uns principis socials.

Aquest mitjà defineix els seus objectius i principis d'una manera clara i concisa a la seua pàgina web⁸: «Vigilamos al poder para proteger la libertad y el progreso sostenible de la sociedad. Defendemos los derechos humanos, la igualdad y una democracia mejor. Eso sí, todos nuestros valores están supeditados a uno fundamental para el periodismo: el del respeto por la verdad.».

És a dir, té un interès especial en reconciliar-se amb la societat i desvincular-se del poder, per a tornar a guanyar-se la confiança de la gent. És així que gran part dels seu finançament prové dels propis socis del periòdic, els lectors, amb una quota de cinc euros al mes . Ahora, compta amb més del 70% dels membres de l'equip de redacció, copropietaris, que paguen amb els seus diners també, encara que el principal soci és el seu director Ignacio Escolar, i està editat pel *Diario de Prensa Digital S.L.*

El motiu d'aquesta opció de finançament, segons comenten, no és ni més ni menys que per a mantenir la seua autonomia i no tindre l'obligació de sotmetre's sota pressió d'empreses, partits polítics, deutes ni subvencions.

3. METODOLOGIA

3.1. ANÀLISI CRÍTICA DEL DISCURS (ACD)

Arribats a aquest punt, com es pot observar, la manipulació informativa es caracteritza per produir un canvi en la fortalesa del contingut així com del sentit i dels efectes aportats pel significat. D'aquesta manera, s'està exercint un control i un poder sobre el text, com també sobre l'ús de les paraules i l'estructura, que pot arribar a considerar-se un abús.

En aquest punt és quan actua l'*anàlisi crítica del discurs*. Aquest concepte es caracteritza per tractar i analitzar l'excés de control sobre els discursos, en especial aquells que pertanyen als mitjans de comunicació de masses. És a dir, estudia la

⁸ Recerca de la informació: http://www.eldiario.es/que_es/
http://www.eldiario.es/el_equipo/

manipulació originada a un discurs, en especial pertanyent a l'àmbit públic, partint de la idea que els límits de la manipulació es troben tenint en compte les eines emprades per a expressar i per a poder encobrir així com en la manera en què estan exposats els fets (Mas, 2007:60).

3.1.1. IDEOLOGIA I CONTEXT SOCIAL

Per al filòsof francès Althusser (1970), els mitjans de comunicació de masses resultaven ser uns «aparells ideològics de l'estat». És així que es torna a l'afirmació de que un dels grans i principals motius que causen una desviació del significat dels discursos és la ideologia. Doncs, basant-se en els sistemes de Thompson (Calaforra, 1999: 263-264), s'estableixen tres metodologies que originen una *anàlisi sociològica del discurs*.

Per començar, s'analitza la comunicació social que s'estableix basant-se en el context, ja que aquest condiona la relació segons les circumstàncies que envolten als participants. Doncs, es tracta de l'estudi de la societat pública així com de la ideologia establerta. Seguidament, es realitza un mètode sobre el discurs que consisteix en dedicar-se a analitzar com està plasmada certa ideologia al propi discurs, fixant-se sobretot en l'exposició dels fets i en la construcció sintàctica i argumental.

Així doncs, aquestes dues parts es recopilen per a arribar a una deducció i un enteniment amb la finalitat de trobar una lògica dins del context. Perquè amb la ideologia, basant-se en ella, es tendeix a realçar les virtuts i els avantatges de la part simpatitzant així com dels defectes i inconvenients de la part adversària. De la mateixa forma, també es tracta de desviar l'atenció d'aquells desavantatges del bàndol partidari com de l'eficàcia d'alguns aspectes de l'oponent. És el que es coneix com a «quadrat ideològic» (Van Dijk 2003:58).

NOSALTRES	ELS ALTRES
Realçar els nostres trets positius	Disminuir els seus trets positius

Disminuir els nostres trets negatius	Realçar els seus trets negatius
--------------------------------------	---------------------------------

TAULA 2. Reproducció de Mas (2007:62) del «quadrat ideològic».

Per tant, fins i tot l'element més insignificant que hi participa en la situació comunicativa i la seua interpretació pot aportar un canvi considerable al discurs públic. És a dir, el tipus de situació comunicativa i la ideologia van lligades. És per això que, a la part pràctica d'aquest projecte, tot detall del discurs que puga canviar algun aspecte del context s'analitzarà detingudament.

3.1.2. IDEOLOGIA I GRAU DE FORMALITAT

Per altra part, els elements que no tenen funció semàntica, sinó fonètica i morfosintàctica, estan relacionats amb el grau de formalitat. No sempre els qualificatius s'empren amb la mateixa llibertat. Pel que fa a la restricció d'expressió, aquesta varia segons la serietat del discurs: no és el mateix realitzar un discurs públic per a un sector molt ampli (on hi ha més variació d'idees i és més fàcil arribar a la polèmica i a la ofensa), que fer-ho d'una manera íntima on hi ha total confiança. A més, «el nivell formal es veu menys afectat per la ideologia que el contingut, del qual depèn per expressar-la indirectament, per emfasitzar-la» (Mas, 2007:63).

Conseqüentment, quin tipus de relació s'estableix entre el grau de formalitat i el de llibertat d'expressió ideològica? Depèn de l'àmbit públic ja que és a aquest qui posa especial atenció en la construcció del discurs, en especial a les variables ideològiques, que si són explícites mostrant la seua ideologia partidària de normal empraran paraules plenes de significats rellevants.

Llavors, la ideologia té la possibilitat de plasmar-se en tots els aspectes discursius encara que a diferents nivells⁹. Un ús de designacions/qualificacions és una de les funcions principals que du a terme la ideologia, ja siga de manera clara com indeterminada.

⁹ És més fàcil expressar una ideologia per mitjà del lèxic i de la semàntica que de la pròpia sintaxis ja que aquesta té més restriccions per qüestions de gramàtica.

Per tant, tot element, encara que siga considerat com a no significatiu, sofreix modificacions segons el context en què es trobe. Però, convé classificar aquestes variacions segons el nivell com s'ha comentat anteriorment, perquè no tenen res a veure aquells canvis produïts per qüestions morfosintàctiques o de fonologia que aquells carregats d'expressió i de vertader significat. Es tracta d'una diferenciació de registres des de l'àmbit ideològic.

També, no s'espera la mateixa valoració i resposta en un ambient informal que en un de formal per part de l'emissor: al formal pot ser hi hagen més restriccions pel simple fet de que es té en compte el registre, no com en un ambient informal que estan permeses més formes d'expressió.

Doncs, l'anàlisi crítica del discurs junt amb la variació comporta una avaluació dels elements lingüístics. Per aquesta raó, l'ACD actua sobre l'alteració lingüística produïda a causa del context en els àmbits formals.

3.1.3. L'ANÀLISI CRÍTICA DEL DISCURS I LES TEORIES SOCIALS

Tractant aspectes tècnics, des d'un punt de vista més teòric, l'ACD es vincula amb la teoria social, i d'aquesta manera es pot plasmar tenint en compte a la vegada les tres categories del discurs que aporta Fairclough (1989, 1992, 1995, 2001).

CATEGORIES DEL DISCURS	TEORIES SOCIALS
Text	Halliday (Lingüística sistemicofuncional: dialèctica del text i el context)
Pràctiques discursives	Foucault (ordre del discurs) Bakhtin (intertextualitat) Pêcheux (interdiscurs)

Pràctiques socials	Marx (ideologia) Gramsci (hegemonia) Althusser (aparells ideològics de l'Estat) Foucault (poder)
--------------------	---

TAULA 1. Esquema elaborat per O'Regan (2006:106), relaciona les categories del discurs i les teories socials en l'ACD.

Com es pot observar, per a Fairclough, la categoria de text està relacionada amb la teoria sobre la lingüística sistemicofuncional de Halliday. Aquesta teoria no es considera teoria social crítica perquè no tracta qüestions filosòfiques d'àmbit històric, econòmic, polític o cultural. La lingüística sistemicofuncional aporta a l'ACD una gramàtica eficaç de descripció i una situació d'aprenentatge per a realitzar estudis textuals.

Per tant, els dos aspectes comentats resulten ser prou importants perquè és en aquest punt on sorgeixen relacions dels conceptes. A més, gràcies a la dialèctica de Halliday, es fa possible un enteniment i una coherència i suposa, doncs, una qualitat primordial de l'ACD per a poder dur a terme una anàlisi del llenguatge en la pràctica social. Però, sols es tracta d'un recurs teòric per a l'ACD, no es tracta d'un mètode. Adorno i Derrida són ideals per a establir una tècnica pràctica.

Adorno crea el concepte de *crítica immanent* per a atendre les qüestions d'àmbit filosòfic. L'aplica a la teoria crítica del discurs per a confrontar un objecte (ja siga un concepte, una entitat, una ideologia, etc.) entre el que vertaderament és i el que busca ser, alterant d'aquesta manera el concepte en si. Arribats ací, Adorno arriba a la conclusió de que la crítica s'origina a partir de la mateixa autoconcepció i tot objecte es caracteritza per tenir trets implícits al seu propi significat. És a dir, el concepte no està formulat en tota la seua essència, cosa que a la vegada pot suposar un inconvenient en l'enfrontament entre el que és i vol ser.

Aplicada aquesta teoria al text, la finalitat és buscar discrepàncies entre el que el text vol ser i com ho és de manera pràctica. Aquest tipus de pràctica pot aplicar-se a la lectura crítica que es realitza en l'ACD.

Per altra banda, Derrida aporta el terme de *sistema de deconstrucció* que implica el plantejament de preguntes. D'aquest concepte se'n deriva un altre, el *dobte comentari* o una doble lectura, format per un comentari descriptiu i un altre més selectiu. El descriptiu es formula partint de com el text vol ser interpretat i, a la vegada, suposa l'inici de la crítica. No obstant, el comentari selectiu es dedica més a portar a la problemàtica el comentari descriptiu.

La deconstrucció impedeix una inseguretat del text, posa més èmfasi en la part semàntica que en la lèxica i la sintàctica, tal i com ho fa l'ACD. Doncs es pot veure que és prou restrictiu. És per aquest motiu que es realitza una primera lectura, la descriptiva, amb la qual s'arriba a un significat general. En canvi, després, en una segona lectura, la més selectiva, es fa una observació detinguda de la lectura descriptiva per a adonar-se'n si hi ha elements que han passat desapercibuts.

Arribats a aquest punt, O'Regan arriba a la conclusió que per tal que un doble comentari pugui oferir unes característiques del significat molt àmplies amb els seus corresponents contextos i virtuts, se li ha de sumar al text el seu context, un tema i l'orientació pensada per al lector. D'aquesta manera s'arriba a un text com a objecte crític, conegut amb les sigles TACO.

TACO suposa un desdoblament dels procediments de Derrida i Adorno. És per això que es divideix en quatre interpretacions.

- Descriptiva: consisteix en una primera lectura general de Derrida amb la seua lectura descriptiva i una autorepresentació de l'objecte tenint en compte la crítica immanent d'Adorno.
- Representativa: realitza una lectura detallada del que són els aspectes discursius del text i, a través del text, connecta la fase social i la deconstructiva.
- Social: tracta sobre les situacions socials que envolten els textos.
- Deconstructiva: analitza els trets de les tres interpretacions anteriors que poden debilitar o refutar la lectura preferida.

Les fases d'interpretació representativa, social i deconstructiva, a més, constitueixen la segona lectura de Derrida i una fase d'enfrontament de l'objecte amb si mateix. De manera que, resumint, totes les categories són dependents del text.

Però tornant a l'ACD, com ja s'ha vist abans, aquesta es troba realment limitada perquè pràcticament es basa en buscar aquells signes que relacionen el poder i el contingut. Això suposa una limitació de la crítica, fet que tendeix a ocasionar una interpretació dels textos de manera pessimista i negativa. És per això que O'Regan proposa una conducta i un punt de vista positiu, mirant-ho de la manera en què els textos estan construïts com a tals a mode de contribució discursiva.

3.1.4. PRODUCCIÓ DEL DISCURS PÚBLIC

Tenint en compte el que s'ha anat explicant, un contingut s'elabora prèviament amb deteniment, i és obvi que qui redacta gaudeix de tota mena de selecció d'elements. Començant per les paraules, les escollides ja diuen molt del discurs. Modals, metàfores, hipèrboles, eufemismes, passives i altres són una mena de qualificatius amb els quals s'expressa una opinió de l'autor, i moltes vegades de manera discreta (vegeu Van Dijk 2011:84).

D'aquesta manera, amb aquestes valoracions desapercibudes, s'adjudiquen alhora certs rols als participants del contingut definint-los d'una banda o d'una altra, de manera despectiva o afectuosa. Amb aquest procediment, el lector o oient inconscientment entén el contingut d'una manera o una altra. És a dir, conclouent, la informació donada en un principi ha acabat perjudicada al llarg del procés d'elaboració del discurs públic.

El mateix ocorre amb el tema de la retòrica i les estructures de les oracions. És més, de vegades, la informació en tot el seu conjunt està escrita detalladament i, d'altres, de forma generalitzada. En molts dels casos la informació es troba de manera implícita ja que, d'alguna manera, es considera òbvia i, per tant, innecessària per a contar. Per una part, aquesta tàctica també es fa servir amb una certa intenció, no sols per a estalviar una informació repetida que es suposa que els destinataris ja la saben, sinó pel fet d'ometre un fet que corre el risc de ser desapercibut al donar-li menor importància però que, alhora, canvia l'orientació del contingut.

Però, a banda de persuadir als usuaris, els discursos també tenen la funció d'aprenentatge per a formar d'aquesta manera uns coneixements globals a partir d'explicacions d'esdeveniments. Doncs, amb aquests coneixements apresos, moltes parts del contingut queden implícites de vegades, donant-se per sabudes. En altres paraules, sols interessa contar les novetats.

A més, centrant-se en l'àmbit del que tracta aquest treball d'investigació, el periodístic, als informatius sempre s'anuncien al principi els temes que es van a tractar i amb un ordre intencionat (sovint amb un ordre descendent d'allò més rellevant al menys important). La redacció d'aquests temes es fan en forma de resum però també pot haver-hi certa manipulació ací: es solen redactar de manera impactant per a captar fulminantment l'atenció del receptor. Doncs, implica la selecció d'unes paraules que tendeixen a exagerar la realitat. A més, el conjunt de temes es construeix a través d'una selecció d'aquells que es vullguen tractar (és a dir, està la possibilitat d'ometre alguns altres). Encara que sovint, van en concordança amb les preferències dels oients, perquè com diu Van Dijk, «hi ha una correlació entre el predomini dels temes als mitjans de comunicació i allò que, en les enquestes, diu la ciutadania que li preocupa» (Van Dijk 2011:82).

De manera resumida, a l'hora d'elaborar i redactar unes notícies, per exemple, el periodista o la periodista es situa en el context que l'envolta. L'analitza. No obstant, passa per l'inevitable fase de portar els fets de la notícia cap a una pròpia perspectiva (ideologia), el que fa que, en compte d'adaptar-se ell/ella a la notícia, la notícia s'adapta a ell/ella.

3.2. PLANTILLA

En aquest punt, una vegada s'han explicat tots els conceptes requerits per a poder dur a terme la investigació, és hora d'aplicar les definicions teòriques i les metodologies a una part pràctica. En aquest cas és estudiar com es tracta una mateixa notícia en cada canal, si s'apliquen o no els conceptes explicats a ella i de quina manera es plasmen.

Per a poder dur-ho a terme d'una manera clara i còmoda, es farà servir una plantilla estàndard a fi d'utilitzar-la per a tots els canals a examinar. Aquesta plantilla recopila

tots els conceptes teòrics explicats al llarg d'aquest treball d'investigació. Però, molts apartats i elements que formen els conceptes es troben repetits perquè tracten el mateix (com és el context, els aspectes discursius o els elements que formen TACO, entre altres), de manera que la plantilla està feta d'una manera resumida per a no resultar repetitiva.

El model és el següent¹⁰:

1. Model contextual:

1.1 Context

1.1.1 Espai: *situació temporal i espacial.*

1.1.2 Tipus d'esdeveniment: *què ocorre.*

1.2 Dades: *què sap el mitjà sobre l'ocorregut.*

1.3 Rol dels participants: *participants en la notícia, com són tractats.*

1.4 Difusió: *per a qui va.*

2. Model pragmàtic:

2.1 Llengua

2.1.1 Lèxic: *paraules que s'empren i significat aportat.*

2.1.2 Sintagmes: *forma i intencionalitat de les oracions.*

2.2 Estructura contingut: *forma i ordre general, segons les prioritats.*

2.3 Coherència: *comprensió i grau de senzillesa.*

2.4 Registre: *grau de formalitat.*

2.5 Tonalitat: *tipus de to emprat.*

3. TACO:

3.1 Descriptiva: *lectura descriptiva (formulació desitjada, inici de la crítica) + crítica immanent (el "què vol ser" i el "què és realment")*

3.2 Deconstructiva: *trets que debiliten o refuten la lectura preferida.*

4. Recursos audiovisuals:

4.1 Imatges: *frames emprats.*

4.2 Rètols: *quina informació rellevant es ressalta.*

¹⁰ L'explicació de cada apartat es troba en cursiva.

4. ANÀLISI PRÀCTICA

Perquè aquest projecte sobre la investigació de la manipulació informativa tinga un vertader sentit, és pràcticament necessari realitzar una part pràctica, on es puguen plasmar els coneixements teòrics aportats amb la finalitat de verificar allò explicat al llarg d'aquest TFG. Llavors, convé portar-ho a l'exemplificació, perquè sempre sol ser en aquesta part quan els conceptes queden definitivament clars.

Aleshores, com s'ha explicat a l'inici del treball, es partirà d'una notícia concreta com a exemple principal i pràctic. D'aquesta manera, el propòsit és fer una demostració que resulte comprensiva i d'aclariment a partir de la teoria.

A més, tenint en compte que el sector audiovisual és un sector molt ampli, convé especificar el mitjà amb el qual es va a treballar per a poder fer una anàlisi més detingudament. De l'altra manera, aquest treball podria resultar enrevessat i, per tant, a penes comprensible al tractar-lo d'una forma més general. Doncs, es farà servir en aquest cas la televisió, en concret els canals nacionals públics i privats d'Espanya¹¹.

Però, al igual que es concreta un tipus de mitjà, també és convenient concretar una notícia. És a dir, un fet particular que s'haja donat cert dia específic i que haja sigut tractat per tots els canals aquell mateix dia, recopilant més o menys la mateixa informació encara que cada un d'ells amb diferents estils i tractaments. El resultat és una anàlisi enriquida de detalls.

4.1. CORPUS DE LA NOTÍCIA

Doncs, tenint en compte les pautes explicades, l'esdeveniment a partir del qual es basa aquesta part pràctica del TFG és sobre la polèmica del cas 9N, parlant en termes generals. Ara bé, sent més específics, es va a tractar la notícia donada el dia 27 de febrer d'aquest any 2017 sobre el juí que es va realitzar a Francesc Homs, diputat del

¹¹ En un principi es volien tractar solament els canals públics autonòmics però, el motiu d'aquesta elecció final és perquè ha sigut prou difícil trobar una notícia comú entre els diferents canals autonòmics d'Espanya degut a que alguns sols tracten el que ocorre al seu territori. Doncs és complicat trobar una notícia en comú ja que, encara que siga a nivell nacional, no tots la tracten.

Partit Demòcrata Europeu Català (PDeCAT) i exconseller de la Presidència de Catalunya, a Madrid.

Introduint el tema, el cas 9N tracta d'un referèndum que es va organitzar per a decidir sobre el futur polític de Catalunya, proposat per l'expresident de la Generalitat catalana, Artur Mas. La finalitat era proposar una possible opció legal a causa de no haver rebut el permís del Govern Central, que ja es va oposar a fer una consulta davant el Tribunal Constitucional, per a realitzar un referèndum d'autodeterminació a la comunitat catalana.

Remuntant-se en el passat, aquest esdeveniment es pensava dur a terme, tal i com indiquen les seues sigles, el 9 de novembre de l'any 2014. L'objectiu era saber si els ciutadans de Catalunya preferien, o no, que la seua comunitat fora un Estat en si i, alhora, independent. Per poder fer-ho, es van fer les mateixes dos preguntes que ja s'originaren a la consulta, les quals eren si es volia que Catalunya fora un Estat i, que si era així, si es volia també que eixe Estat fora independent.

No obstant, aquest esdeveniment es va portar al Tribunal Constitucional amb antelació per part del Govern Central ja que aquest el considerava il·legal. Va passar a ser tramitat i va quedar suspès el 4 de novembre de 2014, encara que la Generalitat va continuar amb la seua proposta. Conseqüentment, el 25 de novembre es va poder votar a les delegacions territorials del govern català.

D'aquesta manera, votaren 2,3 milions de persones de les quals el 80,7% es mostraven a favor d'un Estat independent català. A més, segons les proves de les que disposa el Tribunal Suprem, es comptava amb 7.000 ordinadors per als col·legis durant el dia de les votacions, publicitat institucional valorada en 806.403,52 euros i un pressupost de 1.201.000 euros per a poder dur a terme la participació.

Llavors, Artur Mas va quedar acusat de dos delictes: desobediència i prevaricació i, finalment, el 13 de març de 2017 va ser condemnat a dos anys d'inhabilitació per a exercir càrrecs públics i a una multa de 36.500 euros. En canvi, Francesc Homs va quedar condemnat el 23 de març de 2017 amb una multa de 30.000 euros i a 13 mesos d'inhabilitació per a exercir funcions del govern així com càrrecs públics electius per desobediència greu executat per autoritat administrativa. No obstant, va quedar absolt de prevaricació ja que el Suprem considerava que aquest tipus de delictes

formava part també del de desobediència, i no està permès condemnar dues vegades pel mateix motiu. Cal dir que van quedar inhabilitades també la exvicepresidenta Joana Ortega, amb un any i nou mesos, i la exconsellera Irene Rigau, amb un any i sis mesos.

Doncs tornant al passat 27 de febrer del 2017, aquell dia es va celebrar un juí contra el senyor Francesc Homs al Tribunal Suprem de Madrid, ja que estava acusat de desobediència i prevaricació en el cas 9N. Abans d'entrar a la sala on es duia a terme l'esdeveniment, el senyor Homs va arribar a les portes del Tribunal acompanyat d'Artur Mas i de milers de persones més que portaven pancartes i urnes, amb crits d'independència i cantant l'himne català *Els Segadors*. No obstant, algun que altre adversari s'infiltrava entre el grup per a reivindicar els seus ideals de que Catalunya pertany a Espanya.

Una vegada començat el juí, es van donar pas a les declaracions de l'exconseller, com és l'admissió dels fets aclarint que ho tornaria a fer o com que no entenia la providència donada, entre altres. També, es van viure moments tensos entre Homs i el Tribunal, fet que remarquen prou els mitjans com es podrà vore a continuació.

4.2. ANÀLISI DELS CANALS

Basant-se en la notícia comentada, aquesta s'ha consultat als diferents canals de televisió espanyols a nivell nacional, els quals són:

- Televisió Espanyola (TVE)
- Antena 3
- Cuatro
- Telecinco (T5)
- La Sexta
- Intereconomía

Seguidament, aquells elements més destacats en cada canal es plasmen a la plantilla elaborada i explicada anteriorment al punt 3.3.

4.2.1. TELEVISIÓ ESPANYOLA (TVE)

Link: <http://www.rtve.es/alacarta/videos/telediario/homs-admite-conocia-prohibicion-del-tc-sobre-consulta-del-9n-pero-no-fue-clara/3927778/>

1. Model contextual:

1.1 Context

1.1.1 Espai: TVE forma part de l'ent públic RTVE, amb ràdio i televisió.

1.1.2 Tipus d'esdeveniment: juí contra Francisc Homs sobre el cas 9N

1.2 Dades: Declaracions d'Homs:

- Justificació de l'acte: obligat a defensar els drets fonamentals. Tot es tracta d'una qüestió política.
- No hi ha desobediència ni prevaricació. Mas ja va ordenar que no es fera cap tipus de delictes.
- Ho tornaria a fer.
- Providència inconcreta.
- Reconeixement de la notificació encara que no a ell personalment.
- Acusacions a Rajoy, per desobediència, i Díaz, per accions perquè s'actuara contra ell.

1.3 Rol dels participants: Francisc Homs (acusat).

1.4 Difusió: Ciutadans de l'Estat espanyol i la resta del món a través de TVE Internacional.

2. Model pragmàtic:

2.1 Llengua

2.1.1 Lèxic: "asegura", "Especifica", "declara", "Ha acusado"

2.1.2 Sintagmes:

- "Ha justificado su actuación (...)"
- "(...) a defender la dignidad del pueblo catalán y sus derechos fundamentales (...)"
- "(...) la providencia del constitucional que prohibía la consulta era inconcreta."

2.2 Estructura contingut:

- (Declaracions) L'acusat assumeix els fets. (Reproducció)
- L'exconseller assegura que no hi ha ni prevaricació ni desobediència i que Mas ja va ordenar que no es realitzara cap tipus de delictes.
- Providència inconcreta, segons Homs, a més de comunicar que ho tornaria a fer.
- Reconeixement de la notificació per part de F. Homs, però

assegurant que no a ell personalment. Afegeix que el que es va realitzar va ser un procés participatiu amb voluntaris.

- Moments tensos entre Homs i el Fiscal, amb la intervenció del president del Tribunal. (Reproducció)
- Acusació a Rajoy per part de l'exconseller per desobeir resolucions del Constitucional i a Díaz per fer que s'actuara contra ell.

2.3 Coherència: Llenguatge neutre, cap paraula que pugui resultar complicada o difícil a l'hora de comprendre el missatge.

2.4 Registre: Estàndard.

2.5 Tonalitat: To normal, cap alteració que mostri una posició o una altra.

3. TACO:

3.1 Descriptiva: En general, s'informa sobre el juí contra Francesc Homs, sobre com va anar i què va succeir. No obstant, es centra prou en la persona de Francesc Homs.

3.2 Deconstructiva: Com s'ha comentat, sols es fa al·lusió a la persona d'Homs sense traure altres opinions o actes d'aquell dia que podrien donar més informació, com és l'acompanyament que va rebre fins al Tribunal Suprem o algunes declaracions d'Artur Mas, entre altres.

4. Recursos audiovisuals:

4.1 Imatges: Interior del Tribunal Suprem amb Homs, els fiscals i el president realitzant el juí.

4.2 Rètols: "Francesc Homs/ Ex-conseller de la Generalitat".

El discurs que elabora TVE, sols incorpora com a participant a Francesc Homs, podria ser pel fet de centrar-se més en la seua persona proporcionant d'aquesta manera un increment (tan positiu com negatiu) en les valoracions que es donen. És a dir, es centren en el tema sense fer al·lusions externes.

Els arguments parteixen des de la justificació de l'acte del propi Homs (el seu punt de vista), desencadenant així els motius que dona l'exconseller com és que Artur Mas ja el va informar que no es fera cap tipus de delictes i que per això ho tornaria a fer, a més de que la providència era "inconcreta", la qual va ser rebuda però no a ell personalment. Per últim, comenta que Homs diu que es tractava d'un procés participatiu. Després, destaquen els moments tensos viscuts entre Homs i els membres del Tribunal Suprem com les acusacions a Rajoy i Díaz.

És a dir, comencen des d'una declaració forta i la van desencadenant d'una manera cada vegada més fluixa. També, els sintagmes emprats es construeixen de tal forma que es veuen que són reproduïts d'una manera indirecta, doncs s'encamina més que res en l'enfocament del "protagonista".

4.2.2. ANTENA 3 (A3)

Link: http://www.antena3.com/noticias/espana/supremo-juzga-homs-este-lunes-organizar-consulta_2017022758b3c9da0cf28e3b3aa36bda.html

1. Model contextual:

1.1 Context

1.1.1 Espai: Antena 3, membre i líder del grup de comunicació privat Atresmedia, que negocia en televisió, cine, ràdio, publicitat i Internet a través d'inversors i accionistes.

1.1.2 Tipus d'esdeveniment: juí contra Franscesc Homs sobre el cas 9N.

1.2 Dades:

- Homs ha d'explicar el motiu de la seua actuació davant la prohibició del Tribuna Constitucional.
- Moviment pels carrers de Madrid donant suport a Homs, entre els quals es troba la gent del seu partit i d'Esquerra Republicana. Crits d'independència, himne català.
- Mas: si Homs és culpable, Espanya es trencarà.
- Declaracions Homs:
 - Admissió dels fets, ho tornaria a fer.
 - Si es troba al Tribunal és per qüestions polítiques.
 - No hi ha cap delictes perquè no entenia la providència (el constitucional no va ser clar) i perquè va ser organitzat per voluntaris (la consulta no era una consulta).
- Moments de cordialitat i de tensió dins del Suprem.

1.3 Rol dels participants: Homs (acusat), i l'ex-president Artur Mas i els acompanyants de la marxa (suport d'Homs).

1.4 Difusió: A través d'A3 Internacional, és possible difondre-ho a Europa i gran part de Llatinoamèrica, a banda d'Espanya.

2. Model pragmàtic:

2.1 Llengua

2.1.1 Lèxic: "se reafirma", "ha asumido".

2.1.2 Sintagmes:

- "A Homs le tocava explicar ante el juez por qué siguió

adelante con los preparativos independentistas del referéndum del 9N cuando ya el Tribunal Constitucional lo prohibió”

- “(...) no entendía el escrito de la providencia en la que claramente puede leerse la prohibición.”
- “(...) mientras abajo en la calle se montaba el habitual tinglado independentista.”
- “Foto de familia independentista (...)”
- “Homs mira el reloj una y otra vez.”

2.2 Estructura contingut:

- (Presentadora) Homs ha d'explicar la seua actuació quan ja va ser prohibit pel Tribunal Constitucional.
- Homs es reafirma i diu que ho tornaria a fer.
- (Reporter) Homs assumeix els fets però assegura que no hi ha cap delictes per dos motius: no entenia la providència i va ser organitzat per voluntaris. Ho declarava al Suprem mentre que al carrer en muntava l'*habitual tinglat*.
- (Reportatge) Foto d'Homs amb el seu partit i Esquerra Republicana. Crits d'independència (Reproducció), cant de l'himne (Reproducció), Homs mirant el rellotge contínuament i declaracions de Mas sobre el trencament d'Espanya si Homs ix culpable (Reproducció). A l'interior del Suprem, moments de cordialitat i de tensió (Reproducció), a més de tres línies de defensa:
 - Admissió dels fets encara que tot és per qüestions polítiques.
 - La consulta no era una consulta.
 - El constitucional no va ser clar.

2.3 Coherència: Vocabulari i estructura senzilla, sense cap complicació.

2.4 Registre: Estàndard.

2.5 Tonalitat: La presentadora, al principi, parla de les declaracions d'Homs amb un cert to de sorpresa, justament quan diu “Homs se reafirma, dice que lo volvería a hacer”. També, quan el reporter diu “claramente”, emfatitza el to, remarcant-ho, donant la suposició com un fet clar. Doncs es denota una parcialitat que jutja als participants del discurs, en aquest cas d'una manera negativa.

3. TACO:

3.1 Descriptiva: A primera vista, tracta d'una mera informació sobre l'ocorregut durant el dia del juí contra Francesc Homs, sobre el què passava dins i fora del Tribunal Suprem. No obstant, es mostra certa orientació contra els fets d'Homs.

3.2 Deconstructiva: Els tipus de paraules empleades, com són els arguments del reporter diguent “habitual tinglado independentista” o reforçant les seues aclaracions amb adverbis com “claramente”, són prou evidents i mostren clarament la posició del mitjà, portant la informació a la subjectivitat que, alhora, li pot llevar credibilitat.

4. Recursos audiovisuals:

4.1 Imatges: Marxa suportant a Homs (fent-se fotos grupals, cantant l'himne català, fent crits d'independència), Homs mirant el rellotge varies vegades i entrant i eixint del Tribunal, Artur Mas al carrer fent declaracions, i l'interior del Tribunal amb la reproducció del juí.

4.2 Rètols: "Francesc Homs declara ante el juez por el 9-N".

Antena 3 s'esplaia més al seu discurs al fer referència a més aspectes del que va passar aquell 27 de febrer. Primer, la presentadora introdueix el tema destacant que aquell mateix dia era el juí contra Homs, el qual es reafirmava i deia que ho tornaria a fer. El reporter segueix per la mateixa línia detallant més la informació donada: reproduceix la justificació d'Homs, que diu que no ha comés cap delictes, argumentant que no entenia la providència i que tota la organització va ser per part de voluntaris. Després, situa aquestes accions al Tribunal i afegeix, amb paraules despectives, que mentre, al carrer, «se montaba el habitual tinglado independentista»

Es dona pas al reportatge, fent una descripció gràfica dels moments abans de començar el juí: la foto de la *família independentista* (agrupant tots aquells que suporten al senyor Homs) abans de cridar "Independència" i cantar l'himne català (tal i com ho deixen reproduir però sense dir el seu títol, *Els Segadors*) Homs mirant el rellotge de manera contínua segons ho mostren amb el muntatge (atorgant un paper de persona nerviosa i llevar-li força) i les declaracions del senyor Mas.

Referint-se després al que és l'interior del Tribunal Suprem i tot el que va ocórrer, el discurs d'A3 comença fent referència a moments cordials per part del President del Tribunal, i a moments tensos per part d'Homs amb les paraules terminants del president. Per tant, també s'orienten d'aquesta manera els rols, ajudant a que Homs parega més "malvat" i a que el Tribunal parega més agradable i qui té el poder.

Seguidament, s'argumenten tres línies de defensa per part de l'ex-conseller: assumeix els fets aclarint que el que està passant és per un tema de qüestió política, la consulta no era consulta, i el constitucional no va ser clar. A més s'afegeix que per a la pròxima, el President del Tribunal ha dit que podria portar una toga Homs per ser advocat.

Per tant, en aquest cas, al principi, entre la presentadora i el reporter es recalquen les justificacions d'Homs sobre la seua actuació al 9-N i després, al reportatge, ja es detallen més els fets a mode de narració com és la introducció sobre la marxa fent descripcions específiques de certs moments. Però, com es podrà veure en casos posteriors, no fan referència a les xicotetes manifestacions per part de persones que es mostraven en contra de la independència de Catalunya, sols fan al·lusió al moviment que suportava a Homs.

Per altra part, Antena 3, com ja s'ha comentat, juga amb paraules prou evidents i amb un cert to en algun moment que mostren la seua postura. Encara que també amb les imatges i certs talls reforçant alguns arguments, com el moment de cordialitat esmentat per part del President del Tribunal, i debilitant altres, com Homs mirant el rellotge contínuament o "creant" algun moment tens.

4.2.3. CUATRO

Link: http://www.cuatro.com/noticias/espana/desafio-soberanista-referendum-9n-francesc-homs-tribunal-supremo_2_2331030123.html

1. Model contextual:

1.1 Context

1.1.1 Espai: Cuatro, el segon canal líder en audiència del grup Mediaset Espanya, grup compost per empreses audiovisuals. Segons ells, l'activitat primordial és l'explotació del sector publicitari en set canals de televisió, digital i Internet. A més, conté un canal OTT, Mitele.

1.1.2 Tipus d'esdeveniment: juí contra Francesc Homs sobre el cas 9N.

1.2 Dades:

- Abans d'entrar al Tribunal, Homs es troba acompanyat de centenars de persones que li recolzen, entre els quals està Artur Mas que li dóna una abraçada i un consell abans de començar el juí.
- Moments de tensió dins del Tribunal Suprem.
- El senyor Homs reconeix els fets afegint que el 9-N estava organitzat per voluntaris i que ho tornaria a fer.
- Homs s'enfronta a 9 anys d'inhabilitació.

1.3 Rol dels participants: Francesc Homs (acusat), participants de la marxa i Artur Mas (suport d'Homs), President Tribunal Suprem (autoritat).

1.4 Difusió: A nivell nacional.

2. Model pragmàtic:

2.1 Llengua

2.1.1 Lèxic: “voluntarios anónimos”, “arrebatarle”.

2.1.2 Sintagmes:

- “(...) y sin dejar de sonreir Francesc Homs se despide de quienes les ha acompañado y deja al final a Artur Mas.”
- “Largo abrazo y último consejo de quien acaba de pasar por un juicio de la misma causa.”
- “Pero aquí dentro empieza lo serio.”
- “(...) no se ha sentido com en casa.”
- “No ha dudado en asumir (...)”

2.2 Estructura contingut:

- Crits d'Independència a les portes del Tribunal Suprem. (Reproducció)
- Acomiadament de Francesc Homs i els seus, deixant l'últim a Artur Mas amb una abraçada i consell.
- Interior del Suprem, no es troba còmode, moment tens.(Reproducció)
- Homs assumeix els fets perquè no els considera delictes ja que diu que estava fet per voluntaris. (Reproducció)
- S'enfronta a 9 anys d'inhabilitació i la pèrdua del seu escó al Congrés dels Diputats.

2.3 Coherència: Grau de senzillesa en les paraules emprades. No hi ha mostres de dificultat comprensiva.

2.4 Registre: Estàndard.

2.5 Tonalitat: Normal, monòtona.

3 TACO:

3.3 Descriptiva: Discurs aparentment informatiu però enfocat principalment a la persona d'Homs encara que orientat a una posició contrària, evitant moments i destacant uns altres.

3.4 Deconstructiva: Es deixen escoltar els crits de “Visca la independència” o “No estàs sol” de la gent. Es fa menció especial a Artur Mas, on es deixa veure com li dóna el consell a Homs. També, s'agafa al peu de la lletra l'expressió de que no es *sent com en casa* i, per altra banda, no es fa referència als espontanis.

4 Recursos audiovisuals:

4.3 Imatges: marxa cap al Tribunal, abraçades d'Homs amb els seus, interior del Tribunal amb les declaracions donades, moments del dia de les votacions amb gent participant i Homs

eixint del Tribunal Suprem.

4.4 Rètols: “Francesc Homs- ex-conseller de la Generalitat”.

Cuatro deixa escoltar alguns crits d’espontanis entre les pauses del reporter, com “Visca la independència” quan s’abracen Mas i Homs o “No estàs sol” quan Homs ix del Tribunal.

La notícia comença amb referències als crits de la marxa abans de que el senyor Homs comence a abraçar-se als seus, fent especial menció a l’últim, Artur Mas, el qual també deixen vore que li dóna un consell. No obstant, no fa cap referència a aquells espontanis reclamant una Catalunya dins d’Espanya, pel que es centra concretament al bàndol d’Homs.

A l’interior del Tribunal deixen caure primer que tot el moment tens, dient que Homs no es sent com en casa, amb una mena de reproducció al peu de la lletra. Després, centrant-se en les declaracions, s’explica que Homs reconeix els actes i no els considera delicte a l’estar organitzats per voluntaris. Finalment, el discurs recorda que Homs s’enfronta a 9 anys d’inhabilitació i a la pèrdua del seu escó al Congrés dels Diputats

És a dir, l’estructura del discurs comença fent referències a aspectes externs, detalls i descripcions. És després quan es centra en el nucli de la notícia que són les declaracions d’Homs, destacant el moment tens, el seu reconeixement argumentant que estava fet per voluntaris. D’aquesta manera, es pot situar de primeres a l’espectador cap a una orientació, que en aquest cas podria ser més partidària al bàndol contrari a Homs.

4.2.4. TELECINCO (T5)

Links:

http://www.telecinco.es/informativos/informativo_15_horas/Informativo_Mediodia-David_Cantero-Isabel_Jimenez_2_2331030136.html (Minut 1:30)

http://www.telecinco.es/informativos/informativo_21_h/informativo-noche-pedro-piqueras_2_2331030226.html (Minut 1:07)

Telecinco és considerada la cadena líder en audiència del grup Mediaset Espanya, grup compost per empreses audiovisuals. Segons ells, l'activitat primordial és l'explotació del sector publicitari en set canals de televisió, digital i Internet. A més, conté un canal OTT, Mitele.

En aquest cas cal fer un parèntesi. Cuatro i Telecinco pertanyen al mateix grup, Grupo Prisa, pel que pot ser una explicació del fet que els dos fan ús del mateix reportatge, encara que pugui canviar alguna conjugació o paraula. No és el que passa amb Antena 3 i la Sexta, que cadascuna ofereix una posició diferent.

Tornant a Telecinco, al fer servir el mateix reportatge que Cuatro, no és necessari fer menció en aquesta part. No obstant, en els dos últims informatius d'aquell dia 27 de febrer, els presentadors fan les seues pròpies presentacions per a introduir la notícia i el reportatge.

Al primer vídeo, els presentadors s'enfoquen en la marxa prèvia realitzada abans d'entrar a les portes del Tribunal Suprem per a explicar *el seu paper*, tal i com diuen. Ho diuen amb l'oració "Con el himno catalán comenzaba su paseíllo hacia el Supremo", sense nombrar el títol de l'himne i fent servir la paraula "paseíllo" que li lleva força i objectivitat al fet.

No obstant, sí que especifica més els participants de la marxa fent menció a Mas, membres del govern català i diputats de Podemos, ERC i el PNV.

A més, fan servir els rètol següent:

- "Juicio por el 9-N/ Homs Ilega arropado al Tribunal Supremo para declarar la consulta independentista catalana"

Al segon vídeo, abans de donar pas al reportatge repetit, el presentador dóna pas a una connexió en directe amb un reporter que aclareix el nombre de voluntaris, uns 40.000, que provenen de la Societat Àvil Catalana, a més. També aclara que Homs reconeix que ell va ser l'impulsor. I tot amb rètols com "Homs culpa al constitucional" i "Desafío sobiranista en Catalunya", que es troben escrits de manera impactant per a atraure l'atenció encara que s'arrisquen a desviar-se pel camí de la veritat. Sobretot cal fer menció especial a la paraula "Desafío", ja que pot sonar prou extremista i escandalosa, orientant els pensaments cap a la posició que els interessa d'una manera més ràpida però desapercebuda. Es tracta d'una paraula molt canonada i, d'aquesta manera, poc objectiva. I és més, no és l'única vegada que s'utilitza, la paraula "Desafío" s'ha generalitzat als mitjans espanyols per a referir-se al procés per l'autodeterminació catalana.

4.2.5. LA SEXTA

Link: http://www.lasexta.com/noticias/nacional/supremo-juzga-francesc-homs-desobedecer-tribunal-constitucional-consulta_2017022758b3cf280cf28e3b3aa37230.html

1. Model contextual:

1.1 Context

1.1.1 Espai: La Sexta, altre membre del grup de comunicació privat Atresmedia, que negocia en televisió, cine, ràdio, publicitat i Internet a través d'inversors i accionistes.

1.1.2 Tipus d'esdeveniment: juí contra Francesc Homs sobre el cas 9N.

1.2 Dades:

- Marxa de centenars de persones amb urnes, cantant "El Segador", donant suport a Homs. No obstant, alguna que una altra protesta va aparèixer.
- Homs assumeix els fets i comenta que no estava clar si era il·legal el que feien, encara que ho tornaria a fer.
- Es produeixen moments tensos al Tribunal entre Homs i el fiscal, i el President posa fi.
- Homs afirma que si acaba sent condemnat, suposa el final de l'Estat democràtic.
- Rajoy comunica que la justícia ha d'actuar

1.3 Rol dels participants: Francesc Homs (acusat), Artur Mas i els centenars de persones que l'acompanyen (suport), protestants (opositors de l'acusat), Rajoy (opinant).

1.4 Difusió: Al territori nacional, encara que de normal, i de manera més concreta, a aquells amb una ideologia d'esquerres.

2. Model pragmàtic:

2.1 Llengua

2.1.1 Lèxic: "turno", "colaba".

2.1.2 Sintagmes:

- "(...) carteles a favor del derecho a decidir y cantando el Segador (...)"
- "A su lado, en todo momento, Artur Mas, que junto a centenares de personas le han acompañado por las calles de Madrid, donde se cruzaban con pequeñas protestas."
- "Y a las puertas del Supremo se les colaba otro y con condescendencia respondía."
- "(...) aseguraba que no estaba claro que lo que estaban haciendo podía ser ilegal."
- "Pero ahora que conoce las consecuencias, dice que lo volvería a hacer"
- "Que zanjaba el presidente del Tribunal (...)"

2.2 Estructura contingut: Es situa a Homs al Tribunal Suprem.

- Descripció: urna, cartells a favor del dret a decidir, i cançó d'*Els Segadors* (Reproducció).
- Concentració davant uns metres del Tribunal: Homs acompanyat de Mas i centenars de persones per Madrid, amb dues mini-protestes i els corresponents comentaris de Mas (Reproducció).
- Al Tribunal, Homs assumeix els fets (Reproducció).
- L'acusat assegura que no estava clar que el que feien era il·legal (Reproducció), però que ho tornaria a fer (Reproducció).
- Moments tensos (Reproducció).
- Homs pensa que si és condemnat, és el fi de l'Estat democràtic.
- Declaracions de Rajoy: la justícia ha d'actuar (Reproducció).

2.3 Coherència: Senzilla, res de vocabulari complex i amb un fil argumental.

2.4 Registre: Estàndard.

2.5 Tonalitat: Normal, cap insinuació d'emoció.

3. TACO:

3.1 Descriptiva: A simple vista, com ocorre amb els altres canals, pareix ser un discurs amb la intenció d'informar als espectador. Però, marca també la seua postura a favor de l'acusat, Francesc Homs.

3.2 Deconstructiva: Detalls i elements com la referència a cartells a favor del *dret a decidir* i a l'himne català pel seu títol o, per altra banda, els assalts per part d'individuals a favor d'una Catalunya dins d'Espanya però deixant clars els comentaris respectius de

Mas. Es dóna a entendre que la postura de la Sexta pot ser més neutra, mostrant per igual els dos bàndols.

4. Recursos audiovisuals:

4.1 Imatges: La marxa caminant i cantant, l'urna, els protestants del carrer junt amb la reacció de Mas, l'interior del Tribunal Suprem amb el juí, i les declaracions de Rajoy.

4.2 Rètols:

- “Homs le dice al juez que volvería a hacer lo mismo”.
- “No nos engañan cataluña es España”
- “Sí carino, sí.”
- “Sin ley no hay democracia, Cataluña es España”.
- “Artur Mas: “Pobre hombre, pobre hombre”.”
- “Francesc Homs/ Portavoz de Partit Demócrata Catalá/ “Me imputan hechos que los admito todos””.
- “Homs aseguró que no “había forma humana de saber cuál era el alcance de la providencia””.
- “Francesc Homs/ Portavoz de Partit Demócrata Catalá/ “En mi casa me enseñarin que tenía uno que esperar a acabar para poder preguntar””.

Com s'ha comentat, La Sexta mostra una postura més neutra. Esmenta possibles indirectes com l'urna i els cartells a favor del *dret a decidir*, i anomena *Els Segadors* amb el seu nom.

També dedica atenció al suport de Mas i de la resta d'acompanyants a tota hora, a més de les dos mini-protestes d'unes persones deixant escoltar què exigien però mostrant els comentaris de Mas al respecte, del qual es diu que ho comentava amb *condescendència*, que pot ridiculitzar als protestants d'aquesta manera.

Després, al Tribunal, s'informa de que Homs assumeix els seus actes, i el mostren argumentant que no estava clar que la seua actuació fora il·legal, al·legant que ho tornaria a fer. Es recorden els moments tensos, encara que de manera més curta, s'afegeix l'opinió d'Homs sobre el fi de l'Estat democràtic si ix culpable, a més de les declaracions de Rajoy restant-li importància a les declaracions d'Homs i comentant que la justícia havia d'actuar ja.

I tot en aquest ordre, narrant-ho com una història, però dedicant quasi el mateix temps tant al moment de l'exterior que el de l'interior del Tribunal, pot ser per mostrar quasi tot els detalls d'aquell dia per igual.

4.2.6. INTERECONOMÍA

Link:

+https://www.youtube.com/watch?list=PLk8twlygnCMiVjXAxvD3e_qmY6v4GzbqJ&v=i5r8qD205Uw (Minut 35:09)

1. Model contextual:

1.1 Context

1.1.1 Espai: Intereconomía forma part del Grup Intereconomía, amb ràdio i televisió a més de mitjans digitals.

1.1.2 Tipus d'esdeveniment: juí contra Francesc Homs sobre el cas 9N.

1.2 Dades:

- Homs comenta que tot ha anat tal i com s'ho imaginava.
- Homs arriba acompanyat pels seus simpatitzants a les portes del Tribunal Suprem, a pesar d'alguna que altra protesta.
- L'ex-conseller reconeix els fets i culpa al Suprem per no haver entès l'escrit.
- Es produeixen moments tensos al Tribunal entre Homs, el fiscal i el President.

1.3 Rol dels participants: Homs (acusat) i els protestants (opositors, però en aquest cas arropats al discurs).

1.4 Difusió: A nivell nacional, però de normal sol anar a aquells simpatitzants amb una ideologia de dretes.

2. Model pragmàtic:

2.1 Llengua

2.1.1 Lèxic: "ha afrontado", "banquillo"

2.1.2 Sintagmes:

- "(...) a donde ha llegado arropado por varios destacados independentistas que han querido mostrar así su apoyo (...)"
- "(...) a pesar de escenificar ese respaldo de un centenar de personas se han encontrado con un grupo de ciudadanos que portaban banderas de España al tiempo que reclamaban que "Cataluña es España""
- "(...) ha admitido haber incurrido en todas y cada una de las causas que se les incrimina y alguna más."
- "Así lo ha dicho al tiempo que ha echado pues la culpa

de su desobediencia al Tribunal Constitucional asegurando que no había forma humana de entender el escrito de prohibición.”

2.2 Estructura contingut:

- Homs declarant que tot ha anat com s’ho esperava.
- Homs arriba arropat pels seus a pesar d’alguna que altra protesta.
- Reconeixement dels fets i culpa al Suprem per no haver entès l’escrit.
- Moments tensos.

2.3 Coherència: Vocabulari i estructura no massa complexes, amb cap grau de dificultat.

2.4 Registre: Estàndard.

2.5 Tonalitat: Destaca la paraula “arropada” amb una pausa. Per la resta, al principi la presentadora por expressar un gest de sorpresa i amb un somriure, intentant debilitar la credibilitat de les accions d’Homs.

3. TACO:

3.1 Descriptiva: Un discurs que de primeres pot parèixer un contingut merament informatiu però que en la realitat s’orienta cap a un bàndol contra Homs, anomenant als que suporten a Homs “destacados independentistas” i sense fer referència encara que siga a Artur Mas, i als protestants com “ciudadans” que *reclamaven*.

3.2 Deconstructiva: Aquests comentaris descriptius i omissions donen a entendre a l’espectador per on es decanta el mitjà, però si les denominacions són prou acusants el discurs pareix una opinió més que una informació.

4. Recursos audiovisuals:

4.1 Imatges: Marxa cap al Tribunal Suprem, protestes dels opositors i declaracions al juí.

4.2 Rètols:

- “Francesc Homs/ Mi declaración ha ido como esperaba, sin ninguna sorpresa”
- “Cataluña/ Homs llega al Tribunal Supremo con Artur Mas y 1.000 personas”
- “Cataluña/ A Francesc Homs también le acompañaron banderas españolas”
- “Francesc Homs/ “Uno lee esta providencia y se pregunta qué se puede hacer y qué no”
- “Francesc Homs/ “Admito todos los hechos podría añadir más pero era mi obligación””
- “Juicio 9-N/ Rifirrafe entre el Supremo y Homs”.

En aquest cas, Intereconomía, quan apel·la a algú ho fa de manera descriptiva com és el cas dels protestants que els anomena “ciudadanos”, donant-li una imatge més d’innocents, així com la marxa a la qual es referia a ella amb “destacados independentistas” que estaven *arropant*, per a donar-li suport a més de no fer cap referència encara que siga a la persona d’Artur Mas o a ERC.

Al principi de la notícia, es mostren unes declaracions d’Homs a TV3 en català, encara que al rètol no es tradueix d’una manera literal del tot, sinó més que res fa una interpretació, i així diverses vegades durant la notícia. És a dir, no es canvia el sentit dels missatges però s’expressen d’una manera resumida encara que marcada com si foren paraules al peu de la lletra, doncs o s’hauria de traduir tal qual o caldria resumir-ho sense cap marca que pugui produir un malentés. També, al final comenta “ha echado la culpa de su desobediencia”, valorant i donant per fet ja l’acte, sentenciant-lo a primeres.

Quant a l’estructura, el canal primer fa servir les paraules de la presentadora per una part mostrant la seua imatge i situant l’acció, explicant què passava abans d’entrar al Tribunal. Després donava pas al reconeixement dels fets per part d’Homs a més de dir que la culpa la tira al Tribunal Constitucional per no entendre la prohibició. Seguidament, es mostraven les declaracions d’Homs sense cap interrupció de la presentadora amb més informació. És a dir, es reparteix la informació entre la presentadora i les paraules d’Homs, que afegixen més informació i a mode de continuació, i no verifiquen el que diu la pròpia presentadora, cosa que pot llevar credibilitat.

Per últim, cal assenyalar el rètol: “Cataluña/ Homs llega al Tribunal Supremo con Artur Mas y 1.000 personas”, ja que fa servir el número 1.000 quan després va dient “centenars”, a l’igual que no fa cap comentari previ com “al voltant de” o “aproximadament”, donant per fet una quantitat exacta.

5. CONCLUSIONS

Arribats a aquest punt, és clar que la objectivitat és un element molt difícil de trobar i expressar. Sempre es tendeix a orientar la informació donada cap a un tipus de pensament, més que res per un interès i tot també per unes influències externes que es troben en el panorama social (ja siga per una educació, cultura, localització i època). És a dir, tot s'interpreta des del minut zero, a l'hora que la informació va sent rebuda, pel que fa que també es conte d'aquesta manera.

Però, les dades oficials sobre un fet, les objectives, són òbvies per molt que es prenguen d'una manera o d'una altra. Pel que fa que sí que es pot ser objectiu a l'informar sobre un esdeveniment en veritat, com en el cas dels informatius de televisió que en teoria haurien de contar i mostrar tots els aspectes sense insistir en uns en concret ni amagar uns altres. Perquè això és el que realment ha ocorregut en cadascun dels informatius dels canals televisius de nivell nacional escollits.

Per exemple, els informatius d'Antena 3 fa comentaris que són en veritat opinions, com "habitual tinglado independentista", o també la forma en què interpreten el to quan comenten "en la que claramente puede leerse". El mateix fa Intereconomía, que per exemple anomena als protestants que es mostraven en contra d'una Catalunya independent "ciudadanos" i l'acció d'aquells que anaven junt a Homs donant-li suport "escenificar ese respaldo", entre altres.

I la resta de canals no es lliuren. Telecinco altera per una banda l'objectivitat de la informació amb la paraula "Desafío" al rètol, i juntament amb Cuatro (que fan servir el mateix reportatge), es centra solament en la persona d'Homs que és el que els interessa. En tot cas La Sexta podria considerar-se la més neutra perquè mostra els dos bàndols, quasi per igual.

Doncs si ocorre aquesta situació és pel simple fet d'un interès propi per part de la cadena o de les empreses que li paguen o subvencionen, que en aquest cas ja seria per un motiu econòmic i inclús més trist per tractar-se de qüestions de diners. I és més, com s'ha vist quan s'han tractat els canals públics, si aquests són controlats pel govern a pesar de ser pagats pels impostos dels ciutadans (raó per la qual seria més justificable donar una informació neutra i objectiva), ja es considera una propaganda política.

Aleshores, d'una manera egoista per part dels mitjans de comunicació de masses, la audiència, que és la ciutadania, no és el que exactament els importe. És a dir, realment no interessa contar-li una informació neutra, amb tots els seus detalls per igual sense deixar-ne cap, sinó que el que importa és intentar convèncer a les persones de com és eixa informació que ja està formulada de tal manera des del principi.

I tot açò passa a través de certs elements, tant lingüístics com audiovisuals, que poden passar desapercibuts, unes vegades més que altres, però que caldria fixar-se perquè en realitat estan carregats de significats ideològics que guien inconscientment la mentalitat dels receptors sense que ells se n'adonen.

Com a necessitat, aquest panorama hauria de canviar. És clar que cadascú té una opinió i és totalment lliure d'expressar-la, al menys als països democràtics, però la millor manera no és formular-la mentre es conta un fet, sinó a banda. Una vegada l'esdeveniment està explicat, es pot contar una opinió, i per això ja estan les tertúlies televisives.

Si es tracta d'uns informatius, tal i com indica el seu nom, l'objectiu és informar, contar un succés, amb tot allò que forme part d'ell sense incidir en cert elements ni deixar-ne uns altres. És ni més ni menys que contar la veritat que, per molt que ú intente vore el món d'una manera, la realitat és una altra i les persones no són ignorants.

6. BIBLIOGRAFIA

- ÁNGELES VÁZQUEZ. “Francesc Homs, condenado a 13 meses de inhabilitación por la consulta del 9-N” en *El Periódico*.
<<http://www.elperiodico.com/es/noticias/politica/francesc-homs-condenado-inhabilitacion-supremo-5917389>> [Consulta: 20 d'abril de 2017].

- BARRANQUERO, A. I C. SÁEZ (2010). Comunicación alternativa y comunicación para el cambio social democrático: sujetos y objetos invisibles en la enseñanza de las teorías de la comunicación. *Centre for Communication and Glocal Change*, des de <<http://orecomm.net/wp-content/uploads/2010/01/AEIC-Barranquero-Saez.pdf>> [Consulta: 7 de juny de 2017].
- CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA. La Constitución española de 1978. <<http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=20&tipo=2>> [Consulta: 6 de juny de 2017].
- CORTS VALENCIANES. *Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana*. http://www.cortsvalencianes.es/cs/Satellite/Layout/Page/1260974741578/EstatutoAutonomia.html?lang=ca_VA [Consulta: 6 de juny de 2017].
- CHARAUDEAU, P. (2011). “Condicions per a l'estudi del discurs populista” en MARÍN JORDÀ, M.J. *et al. Discurs polític i identitats (trans)nacionals*. València: Universitat de València. Servei de publicacions.
- EL PAÍS. *El expresidente catalán, inhabilitado por dos años*. <<https://elpais.com/especiales/2017/juicio-artur-mas/>> [Consulta: 20 d'abril de 2017].
- FAIRCLOUGH, N. (1989). *Language and Power*, London, Longman. [2001, 2a ed.].
 - (1992). *Discourse and Social Change*, Cambridge, Polity Press.
 - (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*, London, Longman.
 - (1999). <<Global Capitalism and Critical Awareness of Language>>, *Language Awareness*, 8 (2), pp. 71-83.
 - (2003). *Analysing discourse*, London, Routledge.

- JESÚS GARCÍA. “¿De qué se acusa a Artur Mas?” en *El País*. <https://ccaa.elpais.com/ccaa/2017/02/05/catalunya/1486317027_843507.html> [Consulta: 20 d'abril de 2017].
- MAS CASTELLS, J. À. (2007). *Ideologia i variació lingüística: anàlisi dels models de la llengua oral en una sèria documental de la televisió valenciana*. NICOLÀS AMORÓS, M. dir. Tesi. València: Universitat de València. <<http://www.tesisenred.net/handle/10803/9627>> [Consulta: 12 de març 2017].
- O'REGAN, J. (2006). “El text com objecte crític: teorització del procediment exegetic en l'Anàlisi Crítica del Discurs” en CLIMENT, L. *Anàlisi crítica del discurs. Mitjans de comunicació i llengua*. Alacant: Symposia philologica.
- REYES RINCÓN. “El Supremo condena a Homs a un año y un mes de inhabilitación por el 9-N” en *El País*. <https://politica.elpais.com/politica/2017/03/22/actualidad/1490185764_572181.html> [Consulta: 20 d'abril de 2017].
- VAN DIJK, T.A. (2011). “Discurs, poder i elits simbòliques” en MARÍN JORDÀ, M.J. *et al. Discurs polític i identitats (trans)nacionals*. València: Universitat de València. Servei de publicacions.
- DOMÍNGUEZ, E. (2013). *Disseny d'unes jornades sobre comunicació alternativa al Campus de Gandia*. Projecte Final de Carrera. Gandia: Escola Politècnica Superior de Gandia.
- VAN DIJK, T. A. (1988). *News as Discourse*. Hillsdale, NJ: L. Erlbaum Associates.
 - (2003). *Ideología y discurso. Una introducción multidisciplinaria*. Barcelona: Ariel.
 - (2006). “Discourse and manipulation”. *Discourse & Society*, 17(3), 359-383.
 - (2008). *Discourse and Power*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire, Nova York: Palgrave Macmillan.
 - (2009). *Society and Discourse. How Context Controls Text and Talk*. Cambridge, Nova York: Cambridge University Press.